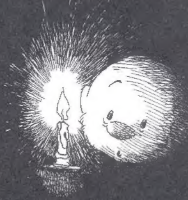
BOUTERBODE

Nr. 11 december 2002

PAULUS NU OOK OP DVD

NA HET SUCCES VAN Z@PPACHTERUIT

Voor het eerst is Paulus de boskabouter op DVD verkrijgbaar. Weliswaar niet de echte Paulus, die van Jean Dulieu, maar verhalen die in de jaren zeventig door de stal van Thijs Chanowski voor de televisie werden vervaardigd. Het was de enige keer dat Dulieu de teugels van zijn creatie uit handen gaf. Maar erg gelukkig was hij er niet mee, vooral omdat deze Paulus-serie na een redelijke start steeds verder van het oorspronkelijke Paulus-concept afweek.

De Paulus-figuren van Chanowski, geschreven door Fabeltjeskrant-auteur Leen Valkenier en Renee van Utteren, waren wat tammer dan de oorspronkelijke creaties van Dulieu. De stemmen werden ingesproken door de mensen die eerder garant stonden voor het succes van De Fabeltjeskrant, Frans van Dusschoten, Elsje Scheron en Ger Smit. Veel luisteraars die Paulus in de jaren zestig op de radio en grammofoonplaat hadden gevolgd (waarbij Jean Dulieu alle stemmen zelf voor zijn rekening nam), hadden moeite met de Chanowski-creatie. De stemmen leken immers meer op die van de personages uit De Fabeltjeskrant dan op de (als 'echt' bestempelde) stemmen die Dulieu had voortgebracht. Daarnaast veranderden de omgangsvormen in het grote bos. De angst voor de boze daden van Eucalypta verminderde zienderogen toen de heks op de televisie voortdurend met Eukje werd aangesproken. Ook werden Stien Fee, de tuinkabouter Laurens en Boelie de robot aan de serie toegevoegd, waarmee de sfeer uit Dulieus Paulus-boeken totaal verdween. Toch was Paulus als televisieserie behoorlijk populair. Een hele generatie groeide er mee op, onwetend van de voorgeschiedenis. Een aantal keren werd deze televisie-Paulus op videoband uitgebracht, maar veel succes had dat toen nog niet. Toch heeft de Chanowski-serie voor veel kijkertjes dezelfde nostalgische waarde als de radio-Paulus voor de luisteraars van de jaren zestig. De Paulus-televisie-afleveringen worden zelfs tot op de dag van vandaag regelmatig met succes herhaald; Z@ppAchteruit plaatst ze iedere schoolvakantie weer op de buis. Wellicht is de tijd nu rijp voor deze televisieserie en vullen de DVD's een gat in de nostalgiemarkt.
Er zijn momenteel twee Paulus-DVD's verkrijgbaar, met de simpele titels **deel 1** en **deel 2**. Op de DVD-schijf zelf staat echter

zie verder pagina 2

PAULUS OP TERSCHELLING VERLENGD TOT ZOMER 2003

zie pagina 2

PAULUS DE *BUS*KABOUTER

Door z'n ongekende populariteit, deden er de afgelopen jaren heel wat moppen over Paulus de ronde. Te beginnen met *'het is 20 cm groot en het rijdt op een crossfiets door het bos'* (Paulus de crosskabouter), tot en met *'... en heeft erg schone tanden'* (Paulus de floskabouter).
Maar **Paulus de BUSkabouter** waren we in dit rijtje nog nooit tegengekomen. En die bestaat dus echt!
Op Terschelling.
Daar rijden sinds enkele maanden tussen Oost en West twee bussen rond met enorme reclameopschriften voor de Paulus-tentoonstelling in 't Behouden Huys op West. Samen met de posters in supermarkten, bibliotheken en bij fietsenverhuurders over het hele eiland zorgt dat voor heel wat belangstelling.

PAULUS OP TERSCHELLING VERLENGD

De Paulus-tentoonstelling in 't Behouden Huys op West-Terschelling (zie Bouterbode nr.10) heeft vanaf de zomer tot begin december zo'n 18.000 bezoekers getrokken en dat is redelijk veel voor een museum dat voor niet-eilanders alleen per boot bereikbaar is. Groot is het enthousiasme voor al het oude tekenwerk dat de wanden van de Paulus-expositie siert. Zowel de aquarellen als de pentekeningen roepen veel herinneringen op. Keer op keer leidt dat tot grappige situaties, vooral als bezoekers het niet kunnen nalaten anderen te laten horen hoe goed men Eucalypta of Krakras kan imiteren. Het is voor velen een verrassing om daarna de echte (radio-) stemmen uit de luidspreker van de diavoorstelling te horen klinken.
Ook de prachtige Paulus-boom aan het einde van de tentoonstellingsruimte spreekt tot de verbeelding. Vooral de Paulus-pop daarbinnen, vervaardigd door Frans Schot (kop) en Jet de Weerdt (lijf en leden), heeft het vanaf het begin moeten ontgelden. Meteen na de opening werd Paulus bijna doodgeknuffeld en de kop lag er meteen naast. De schade werd snel hersteld, maar het was noodzakelijk om een bordje op het tafeltje van Paulus te plaatsen met dreigende taal (van Eucalypta) om de kabouter met rust te laten... De boom met Paulus, zijn haard en meubeltjes en boven op de vliering zelfs zijn bedje, raakt jong én oud. Een en ander komt tot uiting in het gastenboek van de tentoonstelling. Daarin staan veel kinderbijdragen, al dan niet voorzien van een eigen Paulus -interpretatie, maar ook reacties van bijvoorbeeld de voorzitter van de Nederlandse Meccanoclub (die tot zijn vreugde meccano-materiaal herkent in een door Van Oort gemaakt Sundrummasker) en van schrijfster Margreet Bruijn (dochter van Cor Bruijn) die nadrukkelijk vraagt dit erfgoed levend te willen houden.
De grote belangstelling heeft er overigens toe geleid dat het museum de Paulus-tentoonstelling verlengt tot juni 2003. Wilt u er binnenkort nog naar toe gaan, neem dan eerst even contact op over de openingstijden.

Museum 't Behouden Huys, Commandeurstraat 30 - 32, 8881 BB WEST-TERSCHELLING, tel. 0562-442389

vervolg van pagina 1

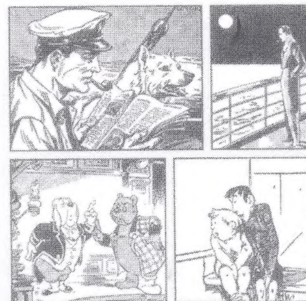

wel een titel afgedruk. De eerste heet **Het verhaal van Laurens**, de tweede **De verjaardag van Paulus**. De adviesprijs van de DVD's is 7,95 euro, maar veel winkels (zoals de Free Record Shop) zakken daaronder.
Beide DVD's bevatten twaalf afleveringen, zijn fullscreen (4x3) en hebben geen ondertiteling. Het audiospoor is Nederlands DD2.0, mono. Als extra's bevatten beide DVD's zowel een aflevering van Bolke de Beer als van De Fabeltjeskrant. Voor wie echt alles van Paulus wil hebben is het goed zich te realiseren dat dit reclamemiddel ook andersom is uitgehaald. Op de DVD's van dezelfde firma met Bolke de Beer (deel 1 en 2) en met De Fabeltjeskrant (deel 1 en 2) staat als extra een aflevering van Paulus de boskabouter.

Paulus de boskabouter 1
Het verhaal van Laurens
(twaalf tv-afleveringen)
Dice DVD - DDVD 011654
€ 7,95

Paulus de boskabouter 1
De verjaardag van Paulus
(twaalf tv-afleveringen)
Dice DVD - DDVD 011661
€ 7,95

Thomas Leeflang
'Lees feestelijk, groei geestelijk!'

Stripcultuur in Nederland

GELEGENHEIDSBOEKJE BÜHRMANN-UBBENS

PAULUS MET EEN MOSTERDSAUSJE

Nog wekelijks haalt onze boskabouter de pers. Soms in radio- of televisie-aankondigingen, vaak 'in vergelijking met' en een enkele maal als hoofdonderwerp. Dit najaar verscheen er zelfs een boekje waarin de boskabouter een eigen hoofdstuk kreeg: *'Leef feestelijk, groei geestelijk' - Stripcultuur in Nederland.*

Het boekje maakt onderdeel uit van een reeks die de Zutphense papiergroothandel Bührmann-Ubbens jaarlijks uitbreidt *'in het kader van het streven het vakmanschap in papier meer dimensie te geven'*. **Stripcultuur** omvat een aantal 'schetsen' over het leven en werk van Nederlandse stripmakers, iets waar in ons land in boekvorm veel te weinig aandacht aan wordt geschonken. Auteur Thomas Leeflang brengt in het schitterend uitgevoerde, gekartonneerde boekje naar eigen inzicht en voorkeur een aantal Nederlandse stripfiguren en hun makers voor het voetlicht. Daaronder Bulletje en Boonestaak, Tom Poes en Ollie B. Bommel, Dick Bos, Kapitein Rob en zoals eerder gezegd Paulus de boskabouter. Het boskabouterhoofdstuk kreeg de titel *Een gigant onder de 'graphic novels'* mee en dat is een mooie vondst. In het stuk lezen we over Paulus' ontstaansgeschiedenis en vervolgens stelt de schrijver dat het niet overdreven is om Dulieu met zijn pratende dieren in gezelschap van De la Fontaine en de Nederlandse schrijver Koolhaas te plaatsen. Een terechte stelling die zelden wordt gehoord. Een leuk en positief hoofdstuk dus, met op het eind helaas een kleine misser als de auteur (m.b.t. de Palus-marionettenfilms) spreekt van het filmen door Dulieu *'onder toeziend oog van Chanowski'* (never!).
Wat wel beter had gekund is de keuze van illustraties. *'Nergens in het ontzagwekkende oeuvre van Jean Dulieu is een prent te vinden waaraan is te zien dat hij haast had en er even vlug wat van maakte'* schrijft Leeflang en dan is het toch een gemiste kans dat daarbij slechts twee stripstroken uit de tweede serie worden afgedrukt, opnieuw en kleiner (waarom?) gekaderd en overgoten met een mosterdsausje.
Andere hoofdstukken in dit boekje nemen meer ruimte in dan het stuk over Paulus en zitten daarom wat beter in het illustratiemateriaal, maar als Paulus-liefhebber wil je toch ook graag veel beeld zien!

zie verder pagina 3

KRIS KRAS KERST KAART

Samen met deze Bouterbode ontvangen alle abonnees weer een originele Paulus-kerstkaart. Een Kris Kras Kerst Kaart, want de afbeelding is afkomstig uit het kinderblad Kris Kras. Kris Kras was het eerste weekblad (met een veertiendaagse frequentie) waarin Dulieu zijn Paulus in de vorm van een geïllustreerd verhaal onderbracht. Tot dan verschenen de avonturen van de boskabouter alleen als dagstrip in Het Vrije Volk en was Paulus in tal van geïllustreerde boeken terug te vinden.

Het eerste nummer van Kris Kras verscheen in het voorjaar van 1954, uit het streven een artistiek en paedagogisch verantwoord kindertijdschrift te maken. Het ontbreken van zo'n periodiek werd gezien als *'een noodtoestand die niet mag voortduren. Voor onze kinderen is een rubriek uit een krant of een tijdschrift voor volwassenen en zelfs een bouquetje bontgekleurde en vaak sensationele, onbeduidende strips niet voldoende. Wij willen een tijdschrift, dat hen wekenlang kan bezighouden, waarin de beste auteurs voor hen schrijven en de knapste der illustratoren en illustratrices hun leren, wat een kunstenaar vermag,'* aldus een gedreven D.L. Daalder in het voorwoord. Tot die 'besten' en 'knapsten' behoorden Annie M.G. Schmidt, Leonard de Vries, Han Hoekstra, Wim Bijmoer, C. Wilkeshuis, Henriëtte van Eyk, Hella Haasse, A. Rutgers van der Loef-Basenau en ook Jean Dulieu. En dit alles onder de bevlogen leiding van mevr. I.M. Fennema-Zboray.

De Paulus-verhalen werden vanaf het tweede nummer van Kris Kras gepubliceerd en kenmerkten zich vooral de eerste jaren door romantische pentekeningen in kaders met ronde hoeken. Veel van deze bijdragen hingen samen met het tijdstip waarop ze verschenen: lente, herfst, sinterklaas en kerst waren thema's die door het hele blad waren terug te vinden en waar Paulus zich bij aansloot. Daarnaast leek Dulieu zich in Kris Kras vaak creatief uit te leven, in tekst en tekening. Veel bijdragen bevatten rare uitvindingen van professor Punt, waaronder de puntpiano, de machine ter vermijding van het branden van vingers bij het schenken van thee en natuurlijk de Puntnik! Leuk is ook het stoeien met woorden, waarvan we een mooi voorbeeld terugvinden in de aflevering 'De Kris Kras krabbeltjes van Krakras' (gebaseerd op de rubriek Kris Kras krabbeltjes, waaronder kindertekeningen en gedichten werden gepubliceerd): "Ik kras Kris Kras krabbeltjes voor Kris Kras," zei Krakras. "O," zei Paulus en hij krabbelde zich eens op zijn kruin. "In Kris Kras," vervolgde Krakras met een krassende kraaiekraakstem, "staan altijd Kris Kras krabbeltjes. En nou dacht ik dat Kris Kras krabbeltjes, gekrabbeld door Krakras voor Kris Kras -" "Dat is te kras, " kreunde Paulus, "ik krijg de kriebels van jouw Krakraskriskraskrompeltjes - " "Krabbeltjes!" krijste Krakras kribbig. "Krirperorretjes - " stamelde Paulus...

In het laatste nummer van de zesde jaargang introduceerde Dulieu (die inmiddels deel van de redactie uitmaakte) een nieuwe, regelmatig terugkerende bijdrage:de Kris Kras Kolder Krant ('ontelbare jaargangen', 'tel: wanneer u maar wilt', 'televisie: nog niet'). Een pagina vol rare woordspelingen en wonderlijke tekeningen, zonder Paulus in voorkwam. Een voorbeeld: onder het kopje 'Beursberichten' lezen we: *'Genoteerd werd dat zoals gewoonlijk de beurzen van alle redactieleden schoon leeg waren. Alleen in de beurs van de hoofdredacteur werd nog een bedrag groot ƒ 0,02 aangetroffen. Met algemene stemmen werd besloten voor dit bedrag drop te komen.'* Dulieu hield zijn Kolder Krant negen nummers vol en daarna verdween de bijdrage uit het zicht.

Tot en met de zevende jaargang bleef Paulus Kris Kras trouw, waarna de frequentie afnam en de boskabouter zich na meer dan 140 afleveringen bijna geheel uit het blad terugtrok. Paulus-tijdschrift-afleveringen waren daarna wekelijks (in kleur!) terug te vinden in achtereenvolgens de EVA, Fix en Fox en Margriet.

De afbeelding op onze kerstkaart komt uit het verhaal 'Gregorius zorgt voor warmte" uit 1955. De kaart luidt bovendien de herpublicatie van Kris Kras-verhalen in, die we met ingang van deze Bouterbode-editie starten. U vindt deze publicaties voortaan terug op de achterzijde van elke volgende editie.

Paulus de Boskabouter

Een gigant onder de 'graphic novels'

Voor stripliefhebbers, de echte fanaten die alles wat er aan strip
echt willen hebben, is de strip dé kunstvorm van de twintigste e
sprek met stripverzamelaars en al gauw gaat het over cents- en
zestiende eeuw, over kerkelijke prentjes en meer wereldlijker pl
geleden die kunnen worden beschouwd als de eerste Nederlan
Dan volgen al gauw de namen van strips uit vervlogen tijden wa
grootouders zich hebben vermaakt: *Snuffelgraag en Knagelijr*
Spekkie en Bekkie, Jochem Jofel. Voor de echte 'stripfreaks' is

vervolg van pagina 2

Voor Leeflang was het overigens "een zuiver commerciële opdracht en de opdrachtgever heeft een flinke vinger in de pap gehad wat betreft inhoud en vormgeving," zo meldt hij de Bouterbode. "De tekst is driemaal herschreven, de illustratiekeuze is gedaan door de afdeling lay-out. Bovendien zijn er helaas een paar werkelijk dolzinnige zetfouten ongecorrigeerd gebleven."
Toch willen we nadrukkelijk stellen dat Leeflang en Bührmann-Ubbens met **Stripcultuur** goed werk voor deze vorm van kunst hebben verricht. Vlot geschreven teksten maken het boekje prettig leesbaar; veel illustraties doen het medium alle eer aan. En natuurlijk kan je het nooit iedereen naar de zin maken. *'De stripgemeenschap wordt (...) bevolkt door nogal overgevoelige geesten. Wie erover schrijft, trapt altijd tegen het zere been, nooit tegen het gezonde,'* geeft de auteur terecht aan. Maar dit boek staat er en gezien het stevige uiterlijk blijft het er ook nog wel even staan!

'Lees feestelijk, groei geestelijk!' - Stripcultuur in Nederland door Thomas Leeflang, Bührmann-Ubbens (Zutphen), € 12,50 exclusief verzendkosten, aan te vragen via de afdeling Marketing & Services, tel. 0575-598566

BOUTERBODE

is een uitgave van het Paulus Archief
ISSN 1388-2465

Redactie:
Maarten J. de Meulder

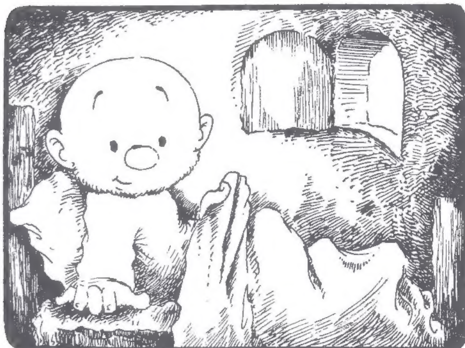
Redactieadres:
Postbus 775, 9400 AT Assen
demeulder@planet.nl

Druk:
De Marge, Groningen

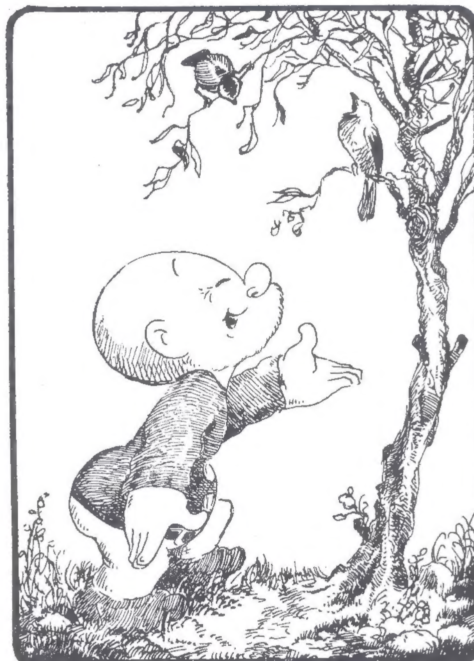
Abonnement:
€ 4,75 (bode nr. 11 t/m 15)
Postbank 3945495
De Meulder, Assen

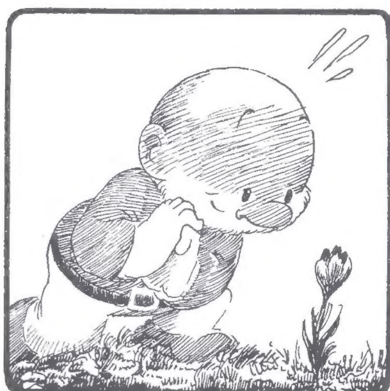
Verantwoording:
Foto's pag. 1: © Paulus Archief
Paulus-illustraties pag. 3: © Jean Dulieu
Paulus-publicatie pag. 4: © Jean Dulieu

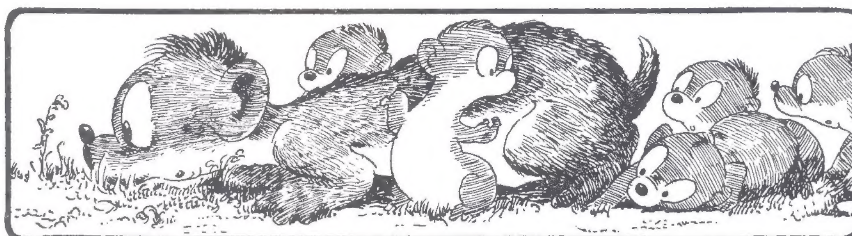
Paulus en zijn vrienden

Toen Paulus wakker werd, rook het in zijn boom heerlijk naar *Lente!* Het boskaboutertje kleedde zich vliegensvlug aan en holde naar buiten, waar de vogels hem jubelend begroetten.
„Hoera, tjilp, tjilp, het is Lente!" zongen ze en Paulus zong natuurlijk mee! „Fijn," zei Paulus, „nu komen er weer blaadjes aan alle bomen en er zullen weer paddestoelen groeien en lekkere frambozen en bosbessen en... ooooh, kijk daar eens, een crocus!"
„Hocus, crocus, pilatus, pas!" mompelde Gregorius, de dikke das. En hij fluisterde tegen zijn vijf dassenkindertjes: „Kom eens gauw kijken, jongens, Paulus gaat toveren!" Natuurlijk kwamen de vijf dasjes meteen aanlopen en ze kwamen niet alleen, ze brachten een heel stel nieuwsgierige dieren mee, die ze gauw hadden gewaarschuwd.

Er waren altijd veel dieren in de buurt van de kabouterboom. Toen ze er allemaal waren, bleek dat Gregorius zich vergist had en dat Paulus helemaal niet ging toveren! Het duurde een hele poos vóór Gregorius goed begrepen had dat hij het verkeerd begrepen had! Was het een wonder dat de domme das hartelijk werd uitgelachen?

